

Position paper over maatregelen tegen grensoverschrijdend gedrag, ten behoeve van de ronde tafel met de Vaste Kamer Commissie Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking van de Tweede Kamer der Staten Generaal op 26 maart 2018

Over Save the Children

In 1919 richtte Eglantyne Jebb onder auspiciën van het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC) het Save the Children Fund op om uitvoering te geven aan haar verontwaardiging over Britse sancties tegen het naoorlogse Duitsland, waardoor kinderen in Oostenrijk en Hongarije verhongerden.

Save the Children is bijna 100 jaar later een mondiale vereniging met 29 leden, die gezamenlijk vertegenwoordigd zijn in 124 landen en is de op een na grootste hulporganisatie in de wereld. Save the Children Nederland behoort tot de 10 leden die financieel het meest bijdragen aan deze vereniging en neemt deel aan de internationale stuurgroep. De directeur van Save the Children Nederland sponsort daarnaast met kennis en ervaring de ontwikkeling van de humanitaire programma's. Die maken ongeveer 50% uit van de mondiale programma portfolio van Save the Children van \$ 2,4 miljard (2017). De andere helft bestaat uit op duurzame ontwikkeling georiënteerde programma's die door ons mondiale netwerk van landenkantoren worden uitgevoerd. De leden besteden alle internationale programma's uit aan de uitvoeringskoepel Save the Children International. Binnenlandse programma's voeren de leden zelf uit. In Nederland zijn dat *Speaking Minds* (armoedebestrijding onder de jeugd i.s.m. Defence for Children en Stimulanz) en *Team Up* (sport en spel voor asielzoekerskinderen i.s.m. Warchild en Unicef Nederland).

Save the Children heeft wereldwijd ongeveer 27.000 mensen in dienst, waarvan het leeuwendeel (ca. 95%) lokale krachten. Wij werken daarnaast met ongeveer 1000 partnerorganisaties samen. Dat zijn vooral lokale NGO's, overheidsinstanties, VN-organisaties, universiteiten en bedrijven. Daarmee wordt duidelijk hoe complex en omvangrijk onze uitvoeringketens zijn die intrinsieke sterktes kennen zoals de lokale kennis en verankering, maar ook zwaktes en risico's waaronder grensoverschrijdend gedrag.

Bij al onze programma's hebben wij specifiek aandacht voor de noden, de rechten en de positie van kinderen, maar wij benaderen hen niet los van hun ouders of van de gemeenschap die eveneens profiteren van de hulp die wij bieden. En bij humanitaire hulp geldt bovenal het humanitair imperatief, dat voorschrijft dat hulp wordt verstrekt naar behoefte en urgentie, onafhankelijk, onpartijdig en neutraal.

Maatregelen Save the Children tegen grensoverschrijdend gedrag

Save the Children heeft alle protocollen, trainingen en procedures om grensoverschrijdend gedrag van eigen medewerkers, maar ook van anderen in de omgeving van onze projecten, te voorkomen. Wij voeren een actief Child Safeguarding beleid en nemen de veiligheid van kinderen onder onze vlag uiterst serieus. Hetzelfde geldt voor de veiligheid op de werkvloer. Desalniettemin verschenen, onlangs een aantal incidenten in de media van seksueel grensoverschrijdend gedrag door leidinggevend in Engeland. Daarmee is ook aangetoond dat het veilig hebben en houden van projecten, personeel en kantoren een constante uitdaging is die verankerd moet zijn in het denken van het leiderschap en in de cultuur van de organisatie.

Wij voeren daarom een 0-tolerantie beleid op grensoverschrijdend gedrag. Dat behelst bijvoorbeeld fraude, diefstal, ongepaste omgangsvormen en seksuele intimidatie. Meldingen worden onderzocht en maatregelen worden genomen op basis van de vastgestelde feiten. Die maatregelen kunnen variëren van waarschuwingen en andere disciplinaire straffen, tot ontslag. Bij overtreding van de wet wordt aangifte gedaan, d.w.z. binnen de kaders van een acceptabel rechtssysteem. Daarmee wordt bedoeld dat indien het risico bestaat dat de rechtsgang lokaal niet eerlijk zal verlopen of er onacceptabele straffen zullen worden opgelegd zoals lijfstraffen of de doodstraf, dat dan kan worden gezocht naar mogelijkheden om de autoriteiten van het land van origine van de dader de rechtsgang te laten organiseren. Ook voorzien onze protocollen in assistentie aan slachtoffers.

Save the Children Nederland heeft de afgelopen jaren geen incidenten hoeven optekenen. Wij hebben een Verklaring Omtrent het Gedrag van alle werknemers en vragen die ook van mensen die op tijdelijke basis met ons komen samenwerken. Er is een vertrouwenspersoon op de werkvloer en een vertrouwenspersoon in de Raad van Toezicht. Ook is er een coördinator voor Child Safeguarding die trainingen verzorgt en aanspreekpunt is bij (vermoedens van) misstanden. Ook deze functionaris heeft zo nodig toegang tot de vertrouwenspersoon in de Raad van Toezicht. Iedere nieuwe medewerker moet binnen drie maanden de training op Child Safeguarding hebben gevolgd als vervolg op het inwerktraject. Save the Children heeft ook een klokkenluidersmechanisme middels een externe partij.

Misstanden

Ondanks al deze maatregelen blijft de kans dat er dingen mis gaan. Wetende dat 1 op de 5 kinderen wereldwijd wordt misbruikt, gaan wij er ook van uit dat er in onze programma's zaken fout kunnen lopen. Reden om het systeem telkens weer verder aan te scherpen en er voor te zorgen dat operaties regelmatig worden doorgelicht op het volgen van de juiste procedures en dat gespecialiseerde kinderbeschermingsspecialisten deel uitmaken van de humanitaire respons.

In 2002 en 2008 bracht Save the Children rapporten uit over misstanden in de sector en wees 23 organisaties aan waar tekortkomingen werden geconstateerd. Save the Children behoorde niet tot een van deze 23 organisaties. Stelselmatig seksueel misbruik van minderjarigen door VN-soldaten in ruil voor hulp in West-Afrika schokte de wereld. Protocollen werden aangescherpt en maatregelen werden getroffen, maar toch ging het in Haïti 2011 bij een collega-organisatie toch weer vreselijk mis. De verontwaardiging hierover is wat ons samenbrengt in deze rondetafel.

Nederlandse humanitaire organisaties maken onderdeel uit van een wereldwijd systeem. Binnen dat systeem heeft een ieder zijn eigen verantwoordelijkheden en die variëren van goed werkgeverschap en de naleving van wetten op de privacy, tot het nastreven van een zo waterdicht mogelijk preventie- en meldingssysteem, met daarachter de juiste protocollen voor het onderzoeken van meldingen, het treffen van de gepaste maatregelen inclusief zorg voor slachtoffers. Dat is waar het met betrekking tot maatregelen die mogelijk worden toegevoegd, precies over gaat: dat er met zorgvuldigheid wordt gestreefd naar haalbare, proportionele en controleerbare maatregelen die passen binnen de complexiteit van het internationale (humanitaire) systeem en de grote set van instrumenten die er al is. Nederlandse dynamiek kan nimmer leiden tot internationale oplossingen, tenzij er oog is voor de dagelijkse werkelijkheid van hulpoperaties.

Core Humanitarian Standards

Save the Children voldoet aan de Core Humanitarian Standards. Deze standaarden verankeren de kwalitatieve eisen die aan goed opererende hulporganisaties mogen worden gesteld. Save the Children heeft conform de accreditatie-eis in 2017 vijf lopende hulpoperaties laten verifiëren op de juiste toepassing van de standaarden. Daaruit kwam een certificering voort. Het handhaven van de eis (binnen de Dutch Relief Alliance bijvoorbeeld) dat organisaties voldoen aan de Core

Humanitarian Standards en bewijs overleggen van hun certificering, kan een goede verankering van kwaliteit opleveren. Het grote voordeel is tevens dat binnen deze standaarden nog vele andere aspecten van de hulp kwalitatief genormeerd zijn, zoals betrokkenheid van de ontvangende populatie, klachtenprocedures etc. Door bij meldingen van grensoverschrijdend gedrag de onafhankelijke hertoetsing van de toepassing van de CHS te vragen, kan structureel iets verbeteren.

Verantwoording

In ons jaarverslag zullen wij expliciet melding maken van de gevallen van grensoverschrijdend gedrag die wij hebben onderzocht en gegrond hebben verklaard. Voor zover mogelijk zal daarbij vermeld worden welke maatregelen zijn getroffen. Wij zullen ons daarbij niet beperken tot Nederland, maar over alle incidenten in ons mondiale netwerk rapporteren.

Pim Kraan

Directeur Save the Children Nederland